

APN

Fiskaaling á Kamtsjatku

Kamtsjatka er umleioð til helvtar so stór sum Noreg og Svøríki til samans. Har eru nógvar stríðar áir og fossar, mikil vøtn uppi millum fjalla og á skettari tundra.

Fjöllini eru høg og spísk, nógvar teimum gomul gosfjöll. Í fjalladølunum og í tundruni eru heitar og mine-ralskar keldur. Goskeldur eru í summum dølum. Á asiatiska meginlandinum eru annars ongar goskeldur.

Tað er ikki langt síðan, at áir og vøtn á Kamtsjatku vóru full av laks um summar-ið og um heystið. Men nú er hann nóg minkaður. Teir halda japonsku tráffiskingina við gørunum í Okhotska hav-inum og Stilla-havinum vera orsökina.

Laksurin fer enn niðan í áirnar á Kamtsjatku at gýta, men ikki er hann so nógur sum fyrr. Hann er lutvis friðaður har nú, so at skilja, at bert tey, ið búgva við áirnar sleppa at veidda laks, tí hjá teimum hevur fiskimaturin altíð verið álitið. Fiskurin er føðslan hjá hundunum eisini, ið fólkini har fáa ikki verið fyri uttan teir longu og stron-gu vetrarnar.

Í árunum á Kamtsjatku er at kalla eingin áar- og vatnfisk-ur. Einaferð var Kamtsjatka oyggj, og áarfiskur slapp ikki av meginlandinum um sunðið. Í endanum á ístíðini gjordist landsfær millum Kamtsjatku og Tsjukotku. Men flestar áir á Kamtsjatku renna vestur og eystur, ongar renna av megin-landinum um eiðið suður á nesid.

Kortini, eftir ístíðina er ein fiskur komin úr árunum á meginlandinum í summar áir á

Kamtsjatku — hann eitur á russiskum kharus og er av lakssettini. Aðrir áar- og vatnafiskar — rovfiskarnir gedda og nelim, laksafisk-urin sig og bytsjok — munnu neyvan hava verið forir at flyta um eiðið.

Men í árunum og vøtnunum á Kamtsjatku høvdu kortini verið góð líkindi hjá áarfiski, serliga í størsta dalinum, har áin Kamtsjatka rennur. Um summarið verður vatnið har flógvari enn sjógvurin við strendurnar. Í hesum dalinum búið meginparturin av fólk-inum.

Visindamenn við fiskivinnu- og havransóknarstovnin við Stilla-havið gjørdur av at fara undir at royndir at flyta fiska-sløg av meginlandinum eystur á Kamtsjatku. Í 1930 slepti fiskifrøðingurin Ivan Kusnet-sov 300 silvurkarpum úr Vladi-vostok í áina Kamtsjatku. Tá i tíðini var hetta ikki heilt einfalt arbeiði, og teir stridd-ust við tað i meira enn ein mánað. Skipið úr Vladivostok fór inn í Japan á vegnum, og ringt veður høvdu teir á ferð-ini. Tá teir komu vegin fram, vóru bæði fiskur og fiskafrøð-ingur meira at kalla hálvdeyðir.

Men stríð Ivans Kusnetsovs var ikki til einkis kortini. Mið-skeiðis í 40-árunum fóru teir at fáa feita silvurkarpu í nóti-rnar. Hetta var fiskur, ið fólkini á Kamtsjatku dámdi, tað freitist um hann um alt nesid, og nú varð farið undir at royndir eftir honum av ál-ara, og teir fóru at fara hann frystan til høvudsstaðin á Kamtsjatku, Petropavlovsk. Hesin fiskur royndist eisini góður hundamatur, og tað hevur ikki lulan týðning har.

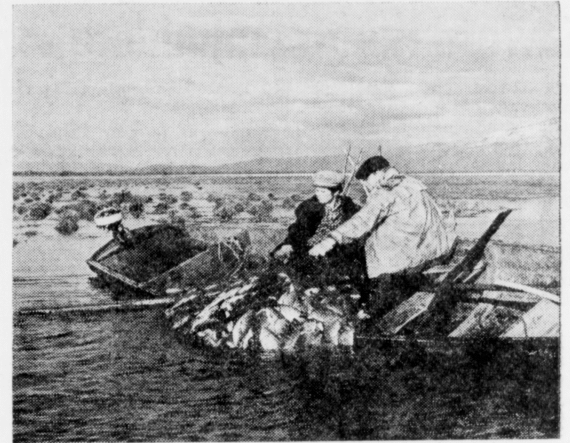
Nú so væl gekst við fyrstu flytingarroyndini, fóru teir at hugsa um at flyta onnur fiska-sløg eisini. Tað ráddi um at velj sløg, ið ikki gjørdur laks-inum ónáðir, og sum toldu kaldligt summar.

Tað slagid, ið best mundi trivist, var sig úr árunum fyrj norðan. Hetta slagid fin-ast ikki frost og summarkulda. Men vandi var fyrj, at yngul tess kundi eta upp føðsluna, sum laksayngulin eisini livir av. Heldur ikki bar til at abor-rar, geddur og aðrar rovfiskar, sum beinanvegin høvdu etið laksayngulin upp.

Eftir drúgvur royndir og efúrkanningar valdu teir trý sløg: sasan (eitt karpuslag) úr áini Amur, sterljad (eitt slag av smáari styrju) og sibirska styrju.

Tá teir valdu sasan, studdu teir við seg tær royndir, teir høvdu av silvurkarpuni. Bæði hesir fiskar líkjast frá laks-inum í tí, at teimum dámar, at flótt er, og tí leita sær í grunn vøtn. Føðsla teirra er ólík tí, ið laksurin etur, og teir órógva hann tí ikki.

Bæði sterljad og styrja eru stórar og dýrur fiskur. Teir eru skeljadjór og onnur geislaleys botndjór, sum laks-urin einki fær gjørt við.

Fiskurin er silvurkarpa.

Mangt er umskift á Kamts-jatku farnu 40 árin. Fiskar-nar sasan og sterljad fóru teir við lítið stríð til Kamts-jatku á skipi við turbomotori. Næsta slagid verður styrja.

Royndirnar higartil hava verið góðar. Longu nú veidda teir sterljad hálvan metur langan og sasan, ið vigar upp til trý kilo.

Alt hevur tó ikki eydnast. Sasan, t. d., ið fluttur er, veksur og trivist betri enn forfedrarnir í áini Amur, men ov kalt er til tess, at rognið kann búast. Hesin virðismikil fiskur fær ikki

nortst og er dømdur til at verða uppfiskaður.

Men fiskafrøðingar gev-ast ikki so. Nú ætla teir at skipa fyrj aling av sasan í vermdum hyljum. Ætlanin er at brúka vatn úr varmakeld-unum á Kamtsjatku í hús-unum, har rognið verður klakt. Líkindi eru til, at tað fer at bera væl til at nora hetta fiska-slagid soleiðis.

Tá yngulin er komin úr rogninum, sleppa teir honum í áina Kamtsjatku; haðan finnur hann sjálvur leiðirnar í vøtnini, har hann í náðum kann trilkast.

Igor Kurenkov,
livfrøðingur

Felagstiltøk móti dálking

Oslo-avtalan um tiltøk móti dálking av havinum — heims-ins fyrsta umfatandi felagstil-tak móti dálking — varð fyrj kortum undirskrivað í Oslo av umboðsmönnum fyrj tey 12 londini sum í fjør gjørdur hesa avtalu.

Ein nevnd, sum heldur sín fyrsta fund í hesum mánaða, skal gera tær neyðugu fyri-reikingarnar áðrenn avtalan verður sett í verk. Avtalan umfatir ikki bara sjóokini hjá hvørjum einstøkum landi, men er eisini galdandi á opnum havi. Milum annað er alt ok-ið frá eystan fyrj Gibraltar til Mið-atlantshavið nevnt í av-taluni, somuleiðis norð-fshavið og Norðsjógvurin.

Sovjetska sam-vinnurørslan

Sovjetsku keyppssamtøkurnar hava landsfelagsskap, sum eitur »Sentrosojus«. Hesin felags-skapur hevur nú samarbeiði við keyppssamtokur í meir enn 100 londum, sigur Nikolaj Su-ponitskij varaforseti hjá Sen-trosojus í grein í sovjetska ðarriritinum fyrj útanríkis-handil. Gott og væl 60 pst. av útanríkishandlinum hjá sov-jetsku keyppssamtökunum er við hini sosialistisku londini. Samarbeiðið við keyppssamtök-ur í kapitalistiskum londum er í vøkstri, sigur Suponitskij.

Norski útanríkisráðharrin Andreas Capelen skrivaði und-ir fyrj Noreg. Sendiharrar skrivaðu undir fyrj hini lond-ini, sum eru: Danmark, Bel-

gien, Finland, Vesturtýskland, Frankariki, Island, Holland, Portugal, Spanien, Svøríki og Bretland.

Upplýsingarstöð

»Ráðið fyrj sínámillum bú-skaparskuldur« (Comecon) hjá eystureuropeiskum londunum fer at stovna stöð fyrj vísinda-liga og tekniska upplýsing. Starvsfólkini á stöðini fara at vera úr øllum limalondunum: Bulgariu, Tjekkoslovakíu, DDR, Ungarn, Mongolium, Polandi, Rumeniu og Sovjet-samveldinum.

»Pravda« upplýsir, at hesi londini nú ráða yvir meiri enn einum triðingi av øllum heim-sins vísindaliga starvs-

fólki. Uppgávan hjá hesi nýggju upplýsingastöðini verður at savna, skipa og lata tekniskar og vísindaligar upp-lysingar upp á so stutta tíð sum gjørligt. Sambært »Prav-da« fara yvir 700 Comecon-stovnar at taka lut í arbeið-num hjá nýggju upplýsinga-stöðini. Hesi seinastu 20 árin hava Comecon-londini latið hvørt øðrum meir enn 40.000 skjöl við tekniskum og vís-indaligum virði.

KGH byggir fyrj 17,7 mill. kr.

Byggingin av trimum goymslu-húsum og einum umsitingar-bygningi hjá KGH í Álborg kemur at kosta 16,7 mill. kr., um kommunustýri í Álborg góðkennir, at tíkið verður við teimum lægstu tilboðunum.

Eitt byggifelag átekur sær at byggja tey trý goymsluhúsi-ni fyrj 6,8 mill. kr., og eitt annað byggifelag hevur boðið

sær at gera umsitingarbygning-in fyrj 9,9 mill. kr.

»International Computers Ltd« hevur opnað egna umboðs-stovu í Moskva. Hetta hevur samband við, at ICL skal lata 5 stórar elektronroknimaskinur til Stovnin fyrj háorkufysikk í Serpukhov nærhendis Moskva. Prisurin er 5 milliónir pund Sterling. Á nýggju umboðs-stovuni starvast 28 onglend-ingar og 15 sovjetbúgvar.

Anna Ustinova á Sokolovskij fiska-listaðini kannar laksarognið, áðrenn tað skal fara til klekingar.